

KAREL LANNOO

EUROPA BEGRIJPEN

*Beleidswerven, impact
en toekomst van de EU*

Lannoo
Campus

D/2024/45/64 – ISBN 978 94 014 0273 6 – NUR 740, 780

Vormgeving omslag: Adept Vormgeving

Vormgeving binnenwerk: Keppie & Keppie

Afbeelding omslag: Wikimedia Commons CC BY 2.0 Generic, Fred Romero

© Karel Lannoo & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2024.

Uitgeverij LannooCampus maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij, de boeken- en multimediodivisie van Uitgeverij Lannoo nv.

Alle rechten voorbehouden.

Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uitgeverij LannooCampus

Vaartkom 41 bus 01.02

3000 Leuven

België

Postbus 23202

1100 DS Amsterdam

Nederland

www.lannoo-campus.com

INHOUD

VOORAF	7
BELEIDSWERF EUROPA	9
I. INLEIDING	13
1. Wat is de EU?	14
2. Wat is Europees beleid?	16
3. Informatiebronnen over Europees beleid	18
4. De kalender van de EU-instellingen	21
II. DE BELEIDSMAKERS VAN EUROPA	25
1. De drie belangrijkste: Commissie, Raad, Parlement	26
2. De Europese Raad	38
3. De Europese Centrale Bank en de euro-instellingen	41
4. De Europese Investeringsbank	46
5. Het Europese Hof van Justitie en de Europese rechterlijke macht	47
6. Andere EU-instellingen, adviesorganen en agentschappen	48
7. Andere Europese instellingen	52
8. Een Europa van vele concentrische cirkels	58
III. HET WETGEVENDE PROCES IN DE EU	61
1. Een beleidsprobleem dringt zich op	62
2. Het basismodel: de gewone wetgevingsprocedure	63
3. De bijzondere wetgevingsprocedure	64
4. Het Europese Burgerinitiatief	65
5. Beleidsbeïnvloeding en transparantie	66

IV. GROTE EU-BELEIDSWERVEN TOEGELICHT	69
1. Interne markt	70
2. Concurrentiebeleid	73
3. Industrie en onderzoeksbeleid	75
4. Overheidsfinanciën	78
5. De EU-begroting en de Next Generation EU	81
6. Cohesie en regionale ontwikkeling	85
7. Financiële regelgeving en toezicht	87
8. Energiebeleid	89
9. De digitale agenda en het toezicht op <i>big tech</i>	91
10. Green Deal	94
11. Mensenrechten	97
12. Asiel- en migratiebeleid	99
V. DE EU INTERNATIONAAL: HANDEL, BUITENLAND- EN VEILIGHEIDSBELEID	103
1. Handelsbeleid en belangrijkste partners	104
2. Buitenland- en Veiligheidsbeleid	115
3. Uitbreiding van de EU	117
VI. DE EU MORGEN	121
1. Openheid in besluitvorming en bestuurlijke structuur	123
2. Positioneer de EU als economische eenheid	126
3. Meer echt EU-buitenlandbeleid	129
4. Een eenheidsmarkt voor defensie	131
VII. AAN DE SLAG OP DE BELEIDSBOUWERF EUROPA	135
BIJLAGEN	139
NOTEN	147

VOORAF

Europese regelgeving wordt alsmat belangrijker en alomvattender, en heeft een steeds directere impact op het dagelijkse leven van de Europese burgers. Wetgeving over digitale media en privacy, over de groene transitie en duurzamer leven, omtrent internationale handel of migratie wordt gebouwd en voltooid op de Europese werven.

De berichtgeving over en inzichten in de EU-beleidsvorming blijven echter beperkt en onvoldoende. Veelal gaat het over personen, de Europese politieke leiders, over crisissen, heikele punten en controverses tussen de lidstaten. Beknopte analyses over EU-beleid, het wetgevende proces, hoe dat in zijn werk gaat, wie daarin een rol speelt, wat de functie is van de verschillende instellingen, dit alles is veel minder begrepen. Er is niet enkel een democratisch deficit, een gebrek aan inspraak in of duidelijkheid over het Europese beleidsproces, maar ook een informatiedeficit. Misschien heeft het gebrek aan een Europese publieke opinie te maken met onvoldoende debat en duiding over het beleid van de EU-instellingen in de media.

Met dit boek willen we dit tekort aanpakken. De opzet is om het beleidsproces, de rol van de instellingen en de belangrijkste werven toe te lichten, en aan te geven hoe het op vele manieren kan worden opgevolgd. Het beleidsproces in de EU-instellingen, de rol van de verschillende instanties, het verloop van het politieke debat en de insteek van de talrijke belangengroepen kunnen worden gevolgd. Er gebeurt altijd meer op het Europese vlak, en er zijn vele mogelijkheden tot inspraak, maar burgers hebben daar te weinig zicht op, er wordt te weinig over gesproken, of de reactie volgt soms te laat.

Dit boek is het resultaat van vele jaren werk in en met Europees beleid. De denktank CEPS is een unieke plaats om inzichten te vergaren, in studies en debatten, of in ontmoetingen met veel interessante experts en beleidsmakers, over allerlei aspecten van Europees beleid. Mijn eerste dank gaat dus naar mijn collega's en de vele personen die dit denk- en schrijfwerk over EU-beleid voeden. Speciale dank ook aan zij die me hielpen om dit boek op tijd af te werken, en te reageren op eerder versies. Ongetwijfeld zijn er nog onvolledigheden of fouten, maar die blijven de verantwoordelijkheid van de auteur.

Eventuele auteursrechteninkomsten sta ik graag af aan de Yehudi Menuhin Stichting voor het stimuleren van een veelzijdige Europese cultuur, althans in de muziek.

BELEIDSWERF EUROPA

In pakweg 65 jaar is de Europese Unie een belangrijke speler geworden in openbaar bestuur, op nationaal, regionaal en internationaal vlak. Om één grote markt – of de vier vrijheden: vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal – te realiseren heeft de Unie een indrukwekkend wetgevend apparaat uitgebouwd voor een steeds groter aantal lidstaten. De oorspronkelijke zes lidstaten werden er 27, een enorme uitbreiding naar het zuiden, noorden en oosten – Groot-Brittannië verliet de EU in 2021 – en zo'n tien landen willen tot de EU toetreden in de komende jaren, een proces dat versneld zal worden als gevolg van de oorlog van Rusland tegen Oekraïne.

De EU bestaat uit een cluster van instellingen, met centraal de Europese Commissie, het uitvoerend en wetsvoorstellend orgaan, en het Europese Parlement en de Raad van Ministers, als wetgevende instellingen, en het Hof van Justitie. Daarnaast zijn er de Europese Investeringsbank (EIB), de Rekenkamer en een hele reeks uitvoerende agentschappen, meer dan 40, gevestigd overal in de EU.

De EU creëerde een munt met één monetair beleid, en een interestvoet bepaald door de Europese Centrale Bank (ECB), vandaag met 20 lidstaten, en een eengemaakt banktoezicht. Voor het vrij verkeer van personen is er de Schengenzone met 27 landen; niet de 27 EU-lidstaten, wel 23 EU-landen – zonder Ierland, Bulgarije, Cyprus en Roemenië – met de landen van de Europese Economische Ruimte (EER) en Zwitserland. Bulgarije en Roemenië vervoegen in 2024 de Schengenzone.

In totaal werken meer dan 87.000 mensen voor de EU (2022), een machine die draait en dagelijks voorstellen maakt, raadplegingen

organiseert, rapporten publiceert, wetten aanvaardt of arresten uitspreekt. Die machine wordt gevoed door de lidstaten en regio's, door duizenden lobby's (beroepsorganisaties, consultants, advocatenkantoren, ngo's), door denktanks en onderzoeksorganisaties, die het beleid pogen te beïnvloeden.

Maar hoe omgaan met EU-beleid? Hoe het Europese beleid duiden? Hoe het bekritisieren en bijsturen? Dat kan en het is gemakkelijker dan het lijkt, en het is ook essentieel, voor het goed functioneren van een democratie. De EU is een internationale instelling, die, zoals in een federatie, bevoegdheden heeft die beter op dat vlak worden uitgeoefend dan op lagere niveaus van de lidstaten of regio's. De opzet van dit boek is om die grote en verre instelling dichterbij te brengen en toegankelijker te maken.

Er bestaat een veelheid van informatiebronnen over EU-beleid. Die worden in de inleiding belicht, na een stuk over de EU en Europees beleid. Dit boek bespreekt eerst de verschillende Europese instellingen en hun actieradius. Nadien worden een tiental belangrijke beleidsterreinen besproken, en de positionering van de EU internationaal. Daarbij zal telkens de link worden gelegd naar relevante afdelingen in de Europese Commissie, of commissies in het Europese Parlement, of de verschillende formaties van de Raad van de Europese Unie (ook wel Raad van Ministers genoemd), en de belangrijkste drukkingsgroepen. Het laatste deel behandelt de mogelijke richting van de EU morgen.

Het Europese beleid is zeer uitvoerig. Over elk beleidsterrein en onderdeel bestaan hele boeken. Het boek gaat uit van de algemene regel, niet van de vele uitzonderingen die bestaan over die thema's. Waar mogelijk zal verwezen worden naar uitzonderingen.

We spreken over Europees beleid, maar de hoofdmoot van dit boek gaat over het beleid van de Europese Unie, de sterkste internationale structuur in Europa. Echter, het beleid van de EU is ook in mindere of meerdere mate het beleid van de Europese Economi-

sche Ruimte (EER), van de landen die kandidaat-leden zijn, en dat zijn er vandaag officieel negen: de westelijke Balkanstaten (Albanië, Bosnië-Herzegovina, Montenegro, Noord-Macedonië, Servië; Kosovo nog niet), Oekraïne, Moldavië en Georgië, en Turkije, dat formeel ook kandidaat-lid is, en waarmee de EU een douane-unie vormt. De EU heeft ook een nabuurbeleid, en handelsakkoorden met een hele reeks staten.

Naast de Europese Unie zijn er andere Europese instellingen, wat dikwijls een reden tot verwarring is. Er is de Raad van Europa, als andere grote Europese internationale instelling, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), maar er zijn ook andere organisaties waar Europa een grote rol in speelt, de NAVO en de OESO, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, initieel opgezet als de organisatie voor de Europese heropbouw na de Tweede Wereldoorlog.

I

INLEIDING

1. WAT IS DE EU?

De Europese Unie is en blijft vooral een handelsblok, een groep landen die zich verbonden hebben om een eengemaakte markt te creëren, en een gemeenschappelijk handelsbeleid te voeren. Het vrije verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal staat centraal, wat zich uit in een zeer uitgebreide regelgeving om die vrijheden te kunnen realiseren. Die ambitie is de laatste twee decennia sterk gegroeid, eerst met de monetaire unie, gestart in 1999 met 11, en vandaag al met 20 leden, later met de sterkere samenwerking voor justitiële zaken en binnenlandse veiligheid, en langzamerhand ook voor buitenland- en veiligheidsbeleid.

De EU is een verdragsunie. Het begon met het verdrag ter oprichting van Europese Economische Gemeenschap ('Le marché commun' zoals het gebouw van de Commissie, de 'Berlaymont', toen werd genoemd in Brussel) in 1957 voor zes leden. Dit verdrag werd steeds bijgewerkt, eerst in de eenheidsakte van 1986, om de vervolmaking van de interne markt te versnellen. Het Verdrag van Maastricht (1992), dat formeel de naam Europese Unie (EU) invoerde, besloot tot het starten van een Economische en Monetaire Unie (EMU) en het Gemeenschappelijke Buitenland- en Veiligheidsbeleid (GBLV). Het Verdrag van Amsterdam (1998) paste het kader aan voor betere justitiële samenwerking. Het Verdrag van Nice (2001) splitste het Verdrag op in twee, één deel betreffende de Europese Unie (VEU) en een tweede deel betreffende de werking van de EU (VWEU). De bedoeling was de instellingen klaar te maken voor de grote uitbreiding van de EU in 2004.

Het EU-Verdrag en het EU-Werkingsverdrag

Het EU-Verdrag is een internationale overeenkomst tussen soevereine staten. Sedert de Verdragen van Nice en later het Verdrag van Lissabon bestaat het uit twee delen, het EU-Verdrag (VEU) en het EU-Werkingsverdrag (VWEU). Beide hebben dezelfde juridische status en zijn voor onbepaalde tijd gesloten. Protocollen – dit zijn specifieke akkoorden en bijlagen – maken ook deel uit van het Verdrag.

Een Europese Conventie, die startte onder het Belgische voorzitterschap in de tweede helft van 2001, had grote plannen voor hervormingen, maar de ambities moesten worden teruggedraaid na negatieve referenda in Frankrijk en Nederland, wat tot een afgezwakte versie leidde in het Verdrag van Lissabon. De toenmalige problemen weerhouden politici tot op vandaag om te denken aan een nieuwe diepgaande wijziging van het Verdrag. De Conferentie over de Toekomst van Europa in 2021-22 poogde een nieuw elan te geven, met burgerinitiatieven in zowat alle lidstaten, maar die draaide uiteindelijk op niets uit.

De sterkte van de EU in vergelijking met andere internationale verdragen en organisaties is de centrale rol van de Europese Commissie, met het College van Commissarissen onder leiding van een President en Vicepresidenten, en een hele reeks directoraten-generaal voor de verschillende beleidsterreinen. Initieel waren er 9, nu zijn er 33 directoraten-generaal, op zichzelf al een teken van de uitbreiding van de bevoegdheden en leden van de EU. Daarnaast is er een Secretariaat-Generaal, met de Secretaris-Generaal als hoogste ambtenaar in de Commissie, en de juridische dienst, die de conformiteit van de wetgevingsvoorstellen met het EU-verdrag bewaakt. Onder de directoraten-generaal ressorteren de verschillende agentschappen, afhankelijk van het beleidsdomein.

De Commissie heeft, anders dan gebruikelijk is in de lidstaten, bijna het alleenrecht voor wetsvoorstellen en controleert de naleving van het verdrag en de EU-wetgeving. In wetsvoorstellen worden de vrijheden van het Verdrag uitgewerkt en geconcretiseerd. Die worden dan door de Ministerraad en het Europese Parlement besproken en eventueel aangenomen. Een lidstaat die de wetgeving niet respecteert, ontvangt een aanmaning, waarna een inbreukprocedure volgt, en eventueel nog een zaak voor het Europese Hof van Justitie.

2. WAT IS EUROPEES BELEID?

Wat Europees beleid is in vergelijking met nationaal beleid, regionaal beleid, of beleid van andere internationale organisaties houdt politici al lang bezig. Wetsvoorstellen van de Europese Commissie worden dikwijls als te verregaand aanzien, een inmenging in nationale aangelegenheden, of een overtreding van de Europese bevoegdheden. Een hele theoretische discussie heeft zich ontwikkeld omtrent de ‘subsidiariteit’ en ‘proportionaliteit’ van EU-wetgeving. EU-wetgeving kan enkel indien en in de mate dat beleid beter op EU-vlak kan worden aangepakt dan op nationaal of regionaal vlak. Het principe van subsidiariteit is ingeschreven in het Verdrag van de EU, Art. 5(3).

Volgens het EU-Werkingsverdrag heeft de Unie *exclusieve* en *gedeelde* bevoegdheden. De exclusieve zijn de douane-unie, mededinging, monetair beleid, zeevisserij en het handelsbeleid. De gedeelde zijn o.m. de interne markt, milieu, energie, sociaal beleid, consumentenbescherming, burgerzaken. Verder coördineert de Unie het economische en werkgelegenheidsbeleid, en ondersteunt ze de lidstaten voor o.m. gezondheid, industrie, onderwijs (Art. 3-6 VWEU).

Waar het niet om een exclusieve bevoegdheid gaat, stelt het Verdrag dat wanneer bepaalde doelstellingen beter kunnen worden bereikt door de EU, vanwege de draagwijdte en effecten van de voorgestelde maatregelen, de EU handelt. De wetgeving dient ook proportioneel te zijn aan de beoogde doelstellingen. Ieder voorstel van wetgeving verwijst naar die ‘subsidiariteitstest’, en verantwoordt waarom het beleidsprobleem beter op EU-vlak kan worden opgevolgd. Alle ontwerpen worden naar de nationale parlementen gestuurd die zich moeten uitspreken over de vraag of de ontwerpwet voldoet aan het subsidiariteitsbeginsel.

Het blijft gemakkelijker gezegd dan gedaan, wat is een EU bevoegdheid, en het subsidiariteitsprincipe wordt dikwijls ingeroepen door tegenstanders van een bepaald ‘Europese Commissie’-voorstel om

het te blokkeren. Het is een rekbare materie wat beter door de EU dan door de lidstaten of lagere overheden kan worden geregeld. Neem nu milieuwetgeving: veel pleit ervoor om die zo veel mogelijk op EU-vlak vast te leggen. Moet gebruik van plastic zakken door de EU worden gereguleerd? Of herbruikbare flessen? Er zullen wel altijd onenigheden over zijn.

Europees beleid kan op verschillende manieren worden uitgevoerd. Het kan bindend of niet-bindend zijn, in bijvoorbeeld aanbevelingen. De OESO werkt voornamelijk met aanbevelingen, die dus niet bindend zijn, wat ook de EU kan doen. Binnen EU-wetgeving bestaat er een onderscheid tussen verordeningen (*regulations*), richtlijnen (*directives*), en besluiten (*decisions*). Met richtlijnen stelt de EU een bepaald doel, het is aan de EU-landen om te bepalen hoe ze dat willen bereiken. Richtlijnen moeten worden omgezet in nationale wetgeving binnen een bepaalde termijn, veelal twee jaar. Maar richtlijnen worden soms slecht omgezet, wat leidt tot reactie, door een aanmaning of een inbreukprocedure (en eventueel financiële sancties) door de Europese Commissie. Daarom wordt de laatste tijd meer en meer met verordeningen gewerkt, die direct van toepassing zijn en in hun geheel bindend in alle EU-lidstaten.

Naast de primaire is er ook de secundaire wetgeving, waarbij de Europese Commissie niet-essentiële onderdelen omzet in gedelegeerde handelingen (*delegated acts*) en essentiële in uitvoeringshandelingen (*implementing acts*). De laatste worden nu veel gebruikt in financiële regelgeving, waarbij door de Europese toezichtautoriteiten voorstellen worden gedaan voor secundaire wetgeving, die dan door de Commissie in een Comité van experts worden aangenomen, als het Europees Parlement en de Raad geen bezwaar hebben. Dit wordt de ‘comitologie’-procedure genoemd. In 2022 waren er 322 ‘comitologie-comités’ die beslisten over uitvoeringshandelingen, in expertgroepen met gedelegeerden van de lidstaten. Die comités worden als zeer ondoorzichtig of ondemocratisch en bureaucratisch gezien. Een publiek toegankelijk ‘comitologie’-register geeft meer informatie (<https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register>).

Het geheel van EU-wetgeving wordt het ‘acquis communautaire’ genoemd. Het is aan de Europese Commissie om te waken over het naleven van het ‘acquis’. Het acquis groeit elk jaar, en kandidaat-lidstaten moeten nu veel meer omzetten in de nationale wetgeving dan bijvoorbeeld 20 jaar geleden, wat het toetredingsproces van nieuwe lidstaten niet gemakkelijker maakt.

3. INFORMATIEBRONNEN OVER EUROPEES BELEID

Goed geïnformeerd zijn en blijven over Europees beleid is een dagelijkse uitdaging. Het betreft namelijk een veelheid aan thema's, die landen, burgers en sectoren in verschillende mate aanbelangen. Soms zijn voorstellen belangrijk voor bepaalde landen, en voor andere dan weer helemaal niet, met als gevolg dat bepaalde media in bepaalde landen er vol van staan, en andere niet. Daarenboven rijst dikwijls de vraag of iets uit zijn context is gehaald. In de jaren voor het Brexit-referendum van 2016 stonden in de Britse tabloids bijna dagelijks ware of verzonnen verhalen over wat de EU van plan was, en wat nefast zou zijn voor Groot-Brittannië. Wanneer in de context van de groene taxonomie pellets of geperst houtafval als negatief geclassificeerd zou worden, leidde dit tot een hele campagne in Zweden, waar het in grote mate als brandstof wordt gebruikt.

Lokale en nationale media berichten over Europees beleid, maar die berichtgeving focust meestal op personen, politici vanuit een lokaal oogpunt, of op heikele punten, zoals migratie, of spanningen tussen Europese staten. Het dagelijkse reilen en zeilen van de EU is beter belicht in bepaalde kranten, zoals de Financial Times of Le Monde, of enkele Nederlandse kranten, die updates hebben over Europa. Er bestaan ook gespecialiseerde publicaties, zoals Politico, de bron over wat dagelijks gebeurt in de EU-bubbel, met ook een degelijke portie gossip. En dan heb je nog publicaties zoals Agence Europe, de oudste gespecialiseerde publicatie – die trouwens nog steeds bestaat – of verder nog EU Observer of Euractiv. Veel beroepsverenigingen, grote advocatenkantoren en consultants bieden gratis updates over Euro-

pees en lokaal beleid, inzake beleidsterreinen waarin ze werkzaam zijn. Alleen al dit toont aan wat een business Europees beleid is.

Sommige lidstaten hebben zeer goede informatiebronnen, of informeren burgers over standpunten die zullen worden ingenomen door hun respectieve minister in een Europese Ministerraad. Het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken huisvest een zeer degelijk virtueel 'Expertisecentrum Europees Recht' (ecer.minbuza.nl/ecer). Andere Nederlandse ministeries informeren de burgers over de posities die zullen worden ingenomen in Europese Raden. In België is er het FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA).

De 'Eurobarometer' geeft een goed overzicht van de meningen over de EU en in de verschillende lidstaten, en wordt in opdracht van de Europese Commissie uitgevoerd door gespecialiseerde opiniepeilers. De standaard 'Eurobarometer' wordt elke zes maanden gepubliceerd en gaat over de perceptie van de burgers over de EU en over actuele thema's zoals inflatie, duurzame energie, de Russische invasie in Oekraïne en Europese defensie. Tussendoor worden ook thematische Eurobarometers uitgevoerd, zoals over kmo's (MKB's) en de arbeidsmarkt, het ecolabel of de veroudering van de bevolking. Bepaalde grote denktanks publiceren ook opiniepeilingen, zoals de Bertelsmann Stiftung en de European Council on Foreign Relations (ECFR). Men neemt opiniepeilingen voor wat ze waard zijn, zelfs voor nationale verkiezingen kunnen ze er ver naast zitten.

Natuurlijk zijn er ook de websites van alle Europese instellingen. De Europese Commissie en de verschillende directoraten-generaal (DG's) hebben hun respectieve websites. Voor de Commissie en de activiteiten van het College van Commissarissen zijn de *press corner* en de *calendar items* het nuttigst. De websites van de DG's zijn niet altijd even goed, maar zijn al veel verbeterd en hebben nu ook een gelijkaardige structuur. De Raad van Ministers publiceert vóór iedere Raadszitting de agenda en nadien de conclusies, met verwijzingen naar alle specifieke akkoorden, en met bijkomende duiding. De informatieverschaffing door het Europese Parlement is de minst

duidelijke. De uitdaging is daar om een weg te vinden tussen de besluitvorming in de verschillende Commissies van het Europese Parlement, de standpunten van de verschillende fracties, en de plenaire vergadering.

De officiële informatiebron is het EU-Publicatieblad (OJ), dat in twee edities bestaat, wetgeving (L) en officiële informatie (C). Het verschijnt alle werkdagen, maar in dringende gevallen ook tijdens de weekends en/of op feestdagen. De L-editie groepeerde de rechtshandelingen van de EU en internationale overeenkomsten, de C-editie mededelingen en bekendmakingen. Een aparte lijn (S) brengt informatie over openbare aanbestedingen door de EU, maar ook door overheden in de lidstaten, in een supplement van het Publicatieblad. De Tenders Electronic Daily (TED) publiceert 258.000 openbare aanbestedingen per jaar, of 2600 per dag. Het Publicatieblad wordt uitgegeven door het Bureau van Publicaties van de EU, dat tevens de centrale bron is van alle informatie over de EU.

Engels is de courante taal geworden in alle Europese instellingen, op debatten in Brussel, en in veel van de Europese informatiebronnen. Het is ook veelal de taal van de meest gebruikte naam voor grote projecten, van agentschappen en aparte entiteiten. De hoop van sommigen dat twee of drie talen de norm zouden kunnen worden in Europa komt soms op, om dan weer te verdwijnen, ook na Brexit. Engels is nu eenmaal een functionele en internationale taal, en bovendien laagdrempelig. Andere grote Europese talen, zoals het Duits of het Frans, hebben op geen lengtes na dezelfde toegankelijkheid en uitstraling.

Tot ongeveer 35 jaar geleden was het Frans nog de tweede, of misschien zelfs de eerste taal in de Europese instellingen. Maar sinds de Duitse hereniging, en de noord- en oostwaartse uitbreidingen van de EU heeft het Frans als voertaal steeds meer aan belang moeten inboeten. Het Duits is op sommige momenten belangrijker geworden, maar is ook, zoals het Frans, een minder eenvoudige taal voor bericht- en regelgeving.